

ประสบการณ์ความเจ็บป่วยของผู้ป่วยเบาหวานที่มีผลที่เท่าเทียม



พันตำรวจโทหญิง สศิธร ปัทมเมธิน

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์

คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2551

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ILLNESS EXPERIENCES OF DIABETIC PATIENTS  
WITH CHRONIC FOOT ULCERS

Police Lieutenant Colonel Sasithorn Pattamamethin

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements  
for the Degree of Master of Nursing Science Program in Nursing Science

Faculty of Nursing

Chulalongkorn University

Academic Year 2008

Copyright of Chulalongkorn University

510334



สศิธร ปัทมเมธิน: ประสบการณ์ความเจ็บป่วยของผู้ป่วยเบาหวานที่มีแผลที่เท้าเรื้อรัง.

(ILLNESS EXPERIENCES OF DIABETIC PATIENTS WITH CHRONIC FOOT

ULCERS) อ. ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: ผศ.ดร.ชมพูนุช โสภากาจารย์, 121 หน้า.

การวิจัยเชิงคุณภาพนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสบการณ์ความเจ็บป่วยของผู้ป่วยเบาหวานที่มีแผลที่เท้าเรื้อรัง ใช้มุมมองจากแนวคิดเชิงปรากฏการณ์วิทยา (Phenomenology) ทำการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลหลักแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) ผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้ป่วยเบาหวานที่มีแผลที่เท้าเรื้อรังและพักรักษาตัวอย่างต่อเนื่องนานกว่า 2 สัปดาห์ขึ้นไป จำนวน 12 ราย ทำการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) และบันทึกเทป วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) ตามแนวทางของ Burnard (1991)

ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่ประสบการณ์ความเจ็บป่วยของผู้ป่วยเบาหวานที่มีแผลที่เท้าเรื้อรังประกอบด้วย 5 ประเด็น ดังนี้ 1) แผลที่เท้าเป็นความเจ็บป่วยที่รักษาไม่หายและลุกลาม 2) ความรู้สึกต่อการเป็นแผลที่เท้าเรื้อรังประกอบด้วย กลัวการสูญเสียเท้า รู้สึกเป็นภาระ ชีวิตไม่มีค่า และเครียด 3) ความเชื่อของเหตุความเจ็บป่วย ประกอบด้วยแผลเรื้อรังเริ่มต้นจากแผลธรรมดา และดูแลตนเองไม่ดีจึงเป็นแผลเรื้อรัง 4) ผลกระทบของความเจ็บป่วย ประกอบด้วย เคลื่อนไหวลำบาก นอนไม่หลับ กินไม่ได้อย่างใจ มีภาระกับการดูแลแผลเรื้อรัง และ 5) การปรับตัวกับความเจ็บป่วย ประกอบด้วย การทำใจยอมรับ เชื่อฟังคำแนะนำ หาท่างอยู่กับแผล

สาขาวิชา.....พยาบาลศาสตร์.....ลายมือชื่อนิสิต.....นางนพ ภาณุมาศ

ปีการศึกษา.....2551.....

ลายมือชื่ออ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก.....ดร.โสภากาจารย์

## 5077616836 : MAJOR NURSING SCIENCE

KEYWORDS : EXPERIENCE / ILLNESS /DIABETIC PATIENT/CHRONIC FOOT ULCER

SASITHORN PATTAMAMETHIN : ILLNESS EXPERIENCES OF DIABETIC  
PATIENTS WITH CHRONIC FOOT ULCERS. THESIS ADVISOR :  
ASST.PROF.CHOMPUNUT SOPAJAREE, Ph.D. 121 pp.

The purpose of this qualitative study was to explore illness experience of persons with chronic diabetic foot ulcers focused on dealing with foot ulcers. Phenomenological perspective was used as guided to understand the person's experiences. By using purposive sampling, 12 participants were recruited for this study. Participants were those with chronic diabetic foot ulcers and were continuously treated for over two weeks. Data were collected by in-depth interview. The interviews were tape-recorded and transcribed verbatim. Content analysis technique guided by Burnard (1991) was applied for data analysis

The illness experiences revealed and organized as follows: 1) Foot ulcer was viewed as an unhealed and invasive illness; 2) Feeling towards foot ulcer included fearing of possible limb loss, becoming a burden, living a worthless life, and being under stress; 3) Beliefs of illness causation included beginning from typical sore, and becoming chronic due to lack of self care; 4) Impacts of illness included moving with difficulty, having sleeplessness, abstaining from preferred foods, and growing burden of wound care; and 5) Dealing with illness included accepting illness, following instruction, and finding ways to tolerate with ulcers.

Field of Study : Nursing Science.....

Student's Signature

Sasithorn Pattamamethin

Academic Year : 2008.....

Advisor's Signature

Chompunut Sopajaree

## กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ด้วยความกรุณาอย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชมพูนุช โสภากาจารย์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้ความรู้ คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ ข้อเสนอแนะ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ตั้งแต่เริ่มเขียนโครงร่าง วิทยานิพนธ์ ด้วยความเอาใจใส่ จนกระทั่งวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ รวมทั้งยังเป็นกำลังใจ สำคัญในการทำวิทยานิพนธ์ ซึ่งผู้วิจัยรู้สึกประทับใจและซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่าง ยิ่ง และขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

กราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร.วิณา จีระแพทย์ ประธานสอบวิทยานิพนธ์ และ รองศาสตราจารย์ ดร.จอนฉะจง เพ็งจาด กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่ได้ให้ข้อเสนอแนะ ทำให้ วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น กราบขอขอบคุณคณาจารย์คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทุกท่าน ที่ช่วยประสิทธิ์ประสาทความรู้ อบรมสั่งสอนและชี้แนวทางที่ ถูกต้อง ตลอดระยะเวลาของการศึกษา ด้วยความเมตตากรุณาเป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัย และคณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้ ให้ทุนสนับสนุนในการทำวิทยานิพนธ์ กราบขอบคุณเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลทุกท่านที่ให้ความ อนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล ขอขอบคุณผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงานทุกท่านในการให้เวลาใน การศึกษา และกราบขอบพระคุณ ผู้ให้ข้อมูลทั้ง 12 ท่าน ที่กรุณาสละเวลาอันมีค่า และให้ข้อมูลที่ เป็นประโยชน์ มีคุณค่าในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ หากปราศจากท่านเหล่านี้ วิทยานิพนธ์ฉบับนี้คงไม่ อาจสำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี

สุดท้ายนี้กราบขอบพระคุณ ทุกคนในครอบครัว ที่ให้ความช่วยเหลือ ให้เวลา สนับสนุน และเป็นแรงใจในการศึกษา รวมทั้งกัลยาณมิตรทุกท่าน ที่ดูแลเอาใจใส่ช่วยเหลือและเป็นกำลังใจ ตลอดเวลาที่ศึกษา จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

## สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
แนวคิดเบื้องต้น.....	5
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
โรคเบาหวาน.....	8
แผลเบาหวานที่เท้าเรื้อรัง.....	10
สาเหตุของการเกิดแผลเบาหวานที่เท้าเรื้อรัง.....	11
ปัจจัยเสี่ยงที่ส่งเสริมการเกิดแผลเบาหวานที่เท้าเรื้อรัง.....	13
ผลกระทบที่เกิดจากการมีแผลเบาหวานที่เท้าเรื้อรัง.....	16
การดูแลผู้ที่มีแผลเบาหวานที่เท้าเรื้อรัง.....	18
บทบาทของพยาบาลในการดูแลผู้ที่มีแผลเบาหวานที่เท้าเรื้อรัง.....	21
แนวคิดเชิงปรากฏการณ์วิทยา.....	23
แนวคิดประสบการณ์ความเจ็บป่วย.....	25
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	27
งานวิจัยในกลุ่มผู้ป่วยเบาหวานในประเด็นแผลที่เท้าที่ศึกษาในประเทศไทย.....	27
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประสบการณ์และการเป็นแผลเรื้อรัง.....	35

	หน้า
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	40
พื้นที่ที่ศึกษา.....	40
ผู้ให้ข้อมูล.....	41
การได้มาและเข้าถึงผู้ให้ข้อมูล .....	42
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	43
การตรวจสอบคุณภาพของแนวทางสัมภาษณ์.....	45
การพิทักษ์สิทธิ์ผู้ให้ข้อมูล.....	45
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	46
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	47
ความเชื่อถือได้ของข้อมูล.....	48
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	51
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	83
รายการอ้างอิง.....	97
ภาคผนวก.....	105
ภาคผนวก ก. ใบพิจารณาจริยธรรมจากกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัย ในมนุษย์ องค์การแพทย์ โรงพยาบาลตำรวจ.....	106
ภาคผนวก ข. ตารางข้อมูลส่วนบุคคล.....	108
ภาคผนวก ค. แนวคำถามการสัมภาษณ์เจาะลึก.....	111
ภาคผนวก ง. ใบยินยอมของประชากรตัวอย่างหรือผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย..... ข้อมูลสำหรับประชากรตัวอย่างหรือผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย.....	114
ภาคผนวก จ. ตารางการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์..... ตารางการส่งงานการวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษา ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	118
	121